

bil-palelli, bil-qluġ jew bil-mutur u x'aktarx mhux akbar minn 13-il metru, użat għal skopijiet generali ta' fuq il-baħar kemm fix-xogħol u kemm fid-divertiment;  
ismijiet alternattivi – biċċa, ingenju, mirkeb, opra, qoxra.

Charles Briffa

## IL-MALTI

### Kopji tas-snin mghoddija għall-bejgħ

Prezz: Numru wiehed – 25c

Numru Speċjali – 50c

Żewġ/Tliet/Erba' numri flimkien – 50c

1939: Marzu, Settembru	1965: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)
1944: Gunju, Settembru, Dicembru	1966: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1945: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1967: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1946: Marzu; Settembru; Dicembru	1968: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1947: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1969: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1948: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1970: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)
1949: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1971: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1950: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1972: Marzu/Gunju (Numru Speċjali N. Cremona) Settembru; Dicembru
1951: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1973: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1952: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1974: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1953: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1975: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru
1954: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1976: Marzu; Gunju;
1955: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1977: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)
1956: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	1978: Marzu/Gunju/ Sett./Dic. flimkien (numru wiehed biss)
1957: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)	1979: Marzu/Gunju (flimkien); Sett./Dic. (flimkien)
1958: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)	1980: Jannar/Dicembru (numru wiehed biss)
1959: Marzu; Gunju; Sett./Dic. (flimkien)	1981: Jannar/Dicembru (Numru Speċjali G. Galea)
1960: Marzu; Gunju/ Sett. (flimkien); Dic.	1984: Jannar/Gunju (Numru Speċjali Zieda mat Tagħrif)
1961: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	
1962: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	
1963: Marzu; Gunju (Numru Speċjali R. Briffa); Sett./Dic. (flimkien)	
1964: Marzu; Gunju; Settembru; Dicembru	

Ibqan għall-kopji mġarriga flimkien ma' ekk għall-ammont ta' Bus li jisswew il-kopji lis-Sur Pawlu Milsud (Tel: 40733).  
24, Triq il-Linja tal-Ferrovija l-Qadima, B'kara.

## L-IŻVILUPP TAL-MALTI U L-KITBA TIEGĦU

Huwa bi pjaċir u b'ċertu sens ta' sodisfazzjon, li wiehed jara, il-lill-Malti u 'l-kitba tiegħu jżiedu, jissahħu u jimxu 'l quddiem kif qegħdin. Illum, il-qari bil-Malti, kemm permezz tal-letteratura, kemm permezz tal-qari ta' ġurnali li daħal sewwa fost il-poplu, kif ukoll bil-kitba għat-tfal li trawwem pubbliku li jaqra, il-Malti daħal sewwa fil-moħħ tal-poplu u fil-kultura tiegħu hafna iktar minn qatt qabel, taqta' xi ftit bigotti u anakronistiċi li għadhom marbuta mal-preġudizzji ta' l-antik.

Wiehed ma jistax ma jfakkarx ir-rabta qawwija li hemm bejn l-indipendenza u l-ħelsien politiku ta' poplu u l-iżvilupp ta' l-ilsien u l-kultura tiegħu. Dawn huma żewġ strumenti mill-aktar fejjieda li lill-poplu jagħtuh identità. Hekk gara f'Malta tagħna: haġa li tqawwi 'l-qalb ta' kull wiehed minna, għax jara li bl-indipendenza nazzjonali u l-ħelsien mill-barrani, qiegħda tiżviluppa ruhha kultura ġdida Maltija u lsienna, l-ilsien Malti, qiegħed jissahħaħ, jissoda u jimxi 'l quddiem. Dan jassigurana li l-ilsien Malti żgur mhux ser imut - għall-inqas fiż-żmien li nistgħu nbassru, – u anqas baqagħlu l-bżonn ta' min jin-furzah b'ligijiet fuq il-poplu bħal xi pajjizi u nazzjonijiet oħra, jew bħalma kien il-każ qabel.

Dan ma jnaqqasx mill-fatt li hafna Maltin, u forsi iktar minn qatt qabel, iħossu l-bżonn li jkunu jafu jitekllmu, u anke forsi jaqraw u jiktbu, ilsna barranin. Il-Kostituzzjoni ta' Malta Repubblica stess tirikonoxxi 'l-Malti u 'l-Ingliż bħala ilsna uffiċjali ta' pajjiżna, u 'l-Ingliż, barra li hu mitkellem, mismuġħ, moqri u miktub hafna, jiġi mgħallem fl-iskejjel lit-tfal kollha sa mill-ewwel snin. Dehlin ukoll influwenzi qawwija mit-Taljan permezz tat-televizjoni, tal-kummerċ u ta' l-ivvjagġar. U diehla wkoll, sa ċertu punt, influwenza sottili Għarbija – għalkemm din għadha ma tidhirx u ma tinħassx daqs l-oħrajn – bl-orizzonti godda li fethet is-soċjetà Maltija lejn kulturi barranin. Fl-aħħarnett, u mhux l-inqas, il-livell soċjo-kulturali tal-Maltin għola hafna f'dawn l-aħħar żminijiet; il-kittieba u l-istudjużi tagħna fetħu moħħhom lejn kulturi u ilsna godda; il-poplu nfatam mid-dipendenza kulturali minn ilsna barranin imposti fuqu minn amministrazzjonijiet barranin – u illum qiegħed f'kuntatt ma', u japprezza iktar, kulturi u ilsna oħra mingħajr ma jrid jitlef, jew ibaxxi, l-ilsien u l-kultura ta' art twelidu.

Imħabba dan kollu, fl-istess hin, l-ilsien Malti, bħall-ilsna hajjin kollha, qiegħed bil-mod il-mod ukoll jitbiddel. Jitbiddel biż-żieda ta' kliem, espressjonijiet, idjomi, sintassi u ħsieb li hu jdaħħal mill-ilsna barranin l-iktar li jogħġbuh, qiegħed f'kuntatt magħhom u